

Κ.Λ. (m)

ΕΠΕΔΟΘΗ
15/02/18
ΜΑΡΙΝΑ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Αριθμός 3/2018

Το Τριμελές Συμβούλιο του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρο 2 του Ν. 3068/2002)

Συνεδρίασε σε συμβούλιο στις 9 Ιανουαρίου 2018, με την εξής σύνθεση: Χρ. Ράμμος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δ' Τμήματος, Ο. Παπαδοπούλου, Σύμβουλος, Ν. Μαρκόπουλος, Πάρεδρος. Ως Γραμματέας έλαβε μέρος η Ι. Παπαχαραλάμπους.

Για να εξετάσει την από 2ας Ιουνίου 2016 αίτηση των: 1) Κωνσταντίνου Σακελλάρη του Χρήστου, κατοίκου Νάουσας Ημαθίας (Δ. Σολωμού 1), 2) Δημητρίου Δίσκου του Γεωργίου, κατοίκου Κοπανού Ημαθίας (Μιέζης 21), 3) Βασιλείου Τζουβάρα του Γεωργίου, κατοίκου Νάουσας (Δημαρχίας 16), 4) Στέφανου Λαζαρίδη του Συμεών, κατοίκου Κοπανού Νάουσας και 5) Φωτεινής Μηλιώνη του Γεωργίου, κατοίκου Αμπελώνα Λάρισας, με την οποία ζητείται η συμμόρφωση της Διοικήσεως προς την υπ' αριθ. 4917/2012 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Κατά τη συνεδρίασή του το Συμβούλιο άκουσε τον εισηγητή, Πάρεδρο Ν. Μαρκόπουλο.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, η οποία εισάγεται ενώπιον του παρόντος Συμβουλίου μετά την έκδοση του 17/2016 πρακτικού του, οι αιτούντες παραπονούνται για την μη συμμόρφωση της Διοικήσεως προς την 4917/2012 ακυρωτική απόφαση του Δ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία εκδόθηκε κατόπιν την εκ μέρους τους άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως κατά της παραλείψεως της Διοικήσεως να προβεί στην έκδοση προεδρικού διατάγματος περί καθορισμού των επαγγελματικών τους δικαιωμάτων.

2. Επειδή, με το π.δ. 318/1994 (Α' 167), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 25 παρ. 2 περ. γ' του ν. 1404/1983 (Α' 173), με τον οποίο ο νομοθέτης οργάνωσε τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) ως σχηματισμούς της προβλεπόμενης στο άρθρο 16 παρ. 7 του Συντάγματος ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης, καθορίστηκαν τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων των Τμημάτων α) Πολιτικών Δομικών Έργων, β) Πολιτικών Έργων Υποδομής και γ) Τοπογραφίας, της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι. Όμως, με την 678/2005 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, ακυρώθηκε η παρ. 2 του άρθρου 1 του ως άνω π. δ/τος, με τις διατάξεις του οποίου είχαν απονεμηθεί στους εν λόγω πτυχιούχους Τ.Ε.Ι. επαγγελματικά δικαιώματα αναφερόμενα και στα τρία στάδια της κατασκευαστικής διαδικασίας (μελέτη, επίβλεψη, κατασκευή). Και τούτο, για το λόγο ότι ο καθορισμός των επαγγελματικών τους δικαιωμάτων είχε γίνει με τρόπο που ερχόταν σε αντίθεση με τη διάταξη του άρθρου 16 παρ. 7 του Συντάγματος. Μετά την ακύρωση, με την 678/2005 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 1 του π. δ/τος 318/1994 δεν εκδόθηκε νεότερο προεδρικό διάταγμα, με το οποίο να καθορίζονται τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης των Τμημάτων Πολιτικών Δομικών Έργων, Πολιτικών Έργων Υποδομής, και Τοπογραφίας, της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι., ούτε με βάση την εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 25 παρ. 2 περ. γ' του ν. 1404/1983 ούτε με βάση τη νεότερη διάταξη του άρθρου 18 παρ. 2 του ν. 3794/2009 - Α' 156 (η οποία όριζε ότι τα ζητήματα τα σχετικά με την επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων ήδη υφισταμένων Τμημάτων Τ.Ε.Ι., στους οποίους δεν έχουν αναγνωριστεί ακόμη μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού επαγγελματικά δικαιώματα με τα διατάγματα, που προβλέπονται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 25 του ν. 1404/1983, ρυθμίζονται με διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης [Σ.Α.Π.Ε.] και του Συμβουλίου Ανώτατης

Τεχνολογικής Εκπαίδευσης [ΣΑΤΕ]). Ενόψει του γεγονότος αυτού, και του ότι τα διατάγματα καθορισμού των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων των Τ.Ε.Ι. αποτελούν, όπως έχει ήδη κριθεί (ΣτΕ Ολομ. 678/2005), τον εκτελεστικό της διάταξης του άρθρου 16 παρ. 7 του Συντάγματος νόμο, με αποτέλεσμα να καθίσταται υποχρεωτική για τη Διοίκηση η έκδοσή τους, το Δικαστήριο, με την 4917/2012 απόφασή του, ακύρωσε την παράλειψη της Διοικήσεως να προβεί στην έκδοση του προβλεπόμενου από τις διατάξεις των άρθρων 25 παρ. 2 περ. γ' του ν. 1404/1983 και του άρθρου 18 παρ. 2 του ν. 3794/2009 προεδρικού διατάγματος, με το οποίο θα καθορίζονται τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης των Τμημάτων Πολιτικών Δομικών Έργων και Πολιτικών Έργων Υποδομής της Σχολής Τεχνικών Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι. Και τούτο διότι, ως έκρινε το Δικαστήριο με την προμνησθείσα απόφασή του, η παράλειψη εκδόσεως του εν λόγω προεδρικού διατάγματος αφενός μεν συνιστά παράβαση του άρθρου 16 παρ. 7 του Συντάγματος, αφετέρου δε συνιστά παράβαση και του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος, διότι εμποδίζει τους ως άνω πτυχιούχους των Τ.Ε.Ι. να συμμετάσχουν ελεύθερα στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας βάσει των νομίμων προσόντων που απέκτησαν μετά από επιτυχή φοίτηση στα Ιδρύματα αυτά.

3. Επειδή, με το 17/2016 πρακτικό του το παρόν Συμβούλιο, επιληφθέν της κρινομένης αιτήσεως, διαπίστωσε ότι από τα στοιχεία του φακέλου προέκυπτε ότι η Διοίκηση, εν προκειμένω το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (το οποίο είναι κατά νόμον αρμόδιο για την πρόταση εκδόσεως του ανωτέρω προεδρικού διατάγματος) όχι μόνο δεν συμμορφώθηκε προς τα οφειλόμενα με την 4917/2012 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, αλλά ότι ούτε καν επέκειτο η έκδοση του επίμαχου προεδρικού διατάγματος ή έστω η εκκίνηση της σχετικής διαδικασίας, με την λήψη της γνωμοδότησης των κατά νόμο αρμοδίων οργάνων. Για το λόγο αυτό, το Συμβούλιο, με το προμνησθέν πρακτικό του, διαπίστωσε την αδικαιολόγητη μη συμμόρφωση της Διοικήσεως προς την ως άνω 4917/2012 ακυρωτική απόφαση και την κάλεσε, σύμφωνα με

τα άρθρα 3 παράγραφος 1 του ν. 3068/2002 (Α' 274) και 3 παράγραφος 2 του π.δ. 61/2004, να συμμορφωθεί προς την εν λόγω απόφαση εντός εξαμήνου από της κοινοποίησής του παρόντος πρακτικού, όρισε δε νέα ημερομηνία συζητήσεως της κρινομένης αιτήσεως στις 13 Ιουνίου 2017 (μετά, δηλαδή, πάροδο 6 και πλέον μηνών από την έκδοση του 17/2016 πρακτικού στις 24.11.2016).

4. Επειδή, στη συνέχεια, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Οργανωτικής και Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 94693/Ζ1/7.6.2017 έγγραφο υπηρεσιακών απόψεων που απέστειλε προς το παρόν Συμβούλιο, ανέφερε ότι η προώθηση προεδρικού διατάγματος για την απονομή των επίμαχων επαγγελματικών δικαιωμάτων κατέστη ανέφικτη, διότι, εν τω μεταξύ, με το άρθρο 32 παρ. 2 του ν. 4452/2017 (Α' 17) καταργήθηκαν οι διατάξεις που προέβλεπαν τη λειτουργία των σχετικών γνωμοδοτικών οργάνων, δηλαδή, του Συμβουλίου Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΣΑΠΕ) και του Συμβουλίου Ανώτατης Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΣΑΤΕ). Για το λόγο δε αυτό, όπως αναφέρεται στον ανωτέρω έγγραφο υπηρεσιακών απόψεων, το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων προώθησε σχετική νομοθετική ρύθμιση (η οποία είχε τεθεί σε διαβούλευση μέσω της αναρτήσεώς της στον σχετικό διαδικτυακό τόπο "www.opengov.gr" στις 2.6.2017) προκειμένου να καταστεί δυνατή η συμμόρφωση με την 4917/2012 απόφαση του Δικαστηρίου. Κατόπιν τούτου, με το ανωτέρω έγγραφο, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Οργανωτικής και Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης του Υπουργείου επισημαίνοντας «το χρόνο που απαιτείται για την ψήφιση του νομοσχεδίου, την σύσταση και συγκρότηση της προβλεπομένης επιτροπής, την υποβολή της σχετικής εισήγησης και την έκδοση του προεδρικού διατάγματος», ζήτησε από το παρόν Συμβούλιο τη χορήγηση «εύλογης προθεσμίας» για τη συμμόρφωση προς την αριθμ. 4917/2012 ακυρωτική απόφαση του Δικαστηρίου.

5. Επειδή, στη συνέχεια, και ενώ η συζήτηση της κρινομένης αιτήσεως, μετά από οίκοθεν αναβολές, προσδιορίστηκε να συζητηθεί στις

9.1.2018, δημοσιεύτηκε ο ν.4485/2017 (Α' 114/4.8.2017), ο οποίος στο άρθρο 46 περιέλαβε διατάξεις για την έκδοση προεδρικών διαταγμάτων για τους πτυχιούχους Τμημάτων Τ.Ε.Ι., στους οποίους δεν έχουν αναγνωρισθεί επαγγελματικά δικαιώματα. Ειδικότερα στις παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017 ορίζονται τα εξής: «1. [...] 3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ύστερα από εισήγηση πενταμελούς επιστημονικής επιτροπής, η οποία ορίζεται από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, καθορίζονται τα σχετικά με το πλαίσιο πρόσβασης σε επαγγελματικές δραστηριότητες, βάσει προσόντων που προσδίδουν οι τίτλοι σπουδών που αποκτούν οι πτυχιούχοι Τμημάτων Τ.Ε.Ι., στους οποίους δεν έχουν αναγνωρισθεί ακόμη έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου επαγγελματικά δικαιώματα. Για τη σύνθεση των επιστημονικών επιτροπών του προηγούμενου εδαφίου λαμβάνεται υπόψη το γνωστικό αντικείμενο που θεραπεύει κάθε Τμήμα. 4. Για πτυχιούχους Τμημάτων Μηχανικών Τ.Ε. των Τ.Ε.Ι., οι ως ανωτέρω επιστημονικές επιτροπές είναι επταμελείς. Τρία από τα μέλη κάθε επιτροπής είναι ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ο οποίος προεδρεύει των επιτροπών, ένα μέλος Δ.Ε.Π. Πολυτεχνικής Σχολής και ένα μέλος Δ.Ε.Π. Τμήματος Μηχανικών των Τ.Ε.Ι., οι οποίοι ορίζονται με τους αναπληρωτές τους. Τα λοιπά μέλη με τους αναπληρωτές τους ορίζονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3. 5. Τα προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4, ισχύουν και για τους αποφοίτους Τ.Ε.Ι. του οικείου Τμήματος, που αποφοίτησαν πριν τη δημοσίευσή τους, καθώς και για τους αποφοίτους των Τμημάτων Τ.Ε.Ι. που συγχωνεύθηκαν ή μετονομάστηκαν, σύμφωνα με τα προεδρικά διατάγματα 69/2013 (Α' 119), 82/2013 (Α' 123), 83/2013 (Α' 123), 84/2013 (Α' 124), 87/2013 (Α' 129), 90/2013 (Α' 130), 91/2013 (Α' 131), 94/2013 (Α' 132), 95/2013 (Α' 133), 100/2013 (Α' 135), 101/2013 (Α' 135), 102/2013 (Α' 136), 103/2013 (Α' 136), 104/2013 (Α' 137), 127/2013 (Α' 190)».

6. Επειδή, στη συνέχεια, ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου

Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 229502/29.12.2017 έγγραφο υπηρεσιακών απόψεων που απέστειλε προς το παρόν Συμβούλιο, αναφέρει τα εξής: « Σε εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων [των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017] ... εξεδόθησαν από την υπηρεσία μας... υπουργικές αποφάσεις σύστασης και συγκρότησης Επιτροπών για την υποβολή εισήγησης σχετικά με τον καθορισμό του πλαισίου πρόσβασης σε επαγγελματικές δραστηριότητες βάσει προσόντων που προσδίδουν οι τίτλοι σπουδών που αποκτούν οι πτυχιούχοι Τμημάτων α) Μηχανολόγων Μηχανικών ΤΕΙ β) Πολιτικών Μηχανικών ΤΕΙ και γ) Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕΙ, αντιστοίχως. Επισημαίνεται ότι τα Τμήματα Πολιτικών Έργων και Πολιτικών Έργων Υποδομής μετονομάστηκαν ή συγχωνεύτηκαν κατά περίπτωση με τα αναφερόμενα ανωτέρω προεδρικά διατάγματα, σε Τμήματα Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε., ως εκ τούτου αρμόδια επιτροπή για την υποβολή της σχετικής εισήγησης είναι η Επιτροπή σχετικά με τον καθορισμό του πλαισίου πρόσβασης σε επαγγελματικές δραστηριότητες βάσει προσόντων που προσδίδουν οι τίτλοι σπουδών που αποκτούν οι πτυχιούχοι των υφιστάμενων Τμημάτων Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε. Σύμφωνα με τα παραπάνω και λαμβάνοντας υπόψη την πρόσφατη αλλαγή του σχετικού νομοθετικού πλαισίου, τον χρόνο που απαιτείται για την υποβολή της σχετικής εισήγησης και την έκδοση του προεδρικού διατάγματος, παρακαλούμε για την χορήγηση εύλογης προθεσμίας για την συμμόρφωση προς την αριθμ. 4917/2012 απόφαση». Όπως δε προκύπτει από τα στοιχεία που απεστάλησαν στο παρόν Συμβούλιο, συνημμένα με το ανωτέρω από 29.12.2017 έγγραφο υπηρεσιακών απόψεων, κατ' εφαρμογή των ανωτέρω παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 46 του ν. 4485/2017 εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 219952/Ζ1/13.12.2017 (τεύχος Υ.Ο.Δ.Δ. 689/20.12.2017) απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με την οποία συστάθηκε και συγκροτήθηκε επταμελής επιστημονική επιτροπή στο Υπουργείο Παιδείας, με Πρόεδρο τον Γενικό Γραμματέα του ίδιου Υπουργείου, με αντικείμενο την «υποβολή εισήγησης στον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων σχετικά με το πλαίσιο πρόσβασης

σε επαγγελματικές δραστηριότητες, βάσει προσόντων που προσδίδουν οι τίτλοι σπουδών που αποκτούν οι πτυχιούχοι Τμημάτων Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε.».

7. Επειδή, από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι έχουν ήδη παρέλθει πέντε και πλέον έτη από τη δημοσίευση, στις 18.12.2012, της 4917/2012 ακυρωτικής απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας, αλλά και δώδεκα και πλέον μήνες από την επίδοση, στις 9.12.2016, του 17/2016 πρακτικού του παρόντος Συμβουλίου στον αρμόδιο Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, χωρίς να έχει υπάρξει συμμόρφωση προς την ανωτέρω ακυρωτική απόφαση, αλλά και χωρίς να έχει σημειωθεί καμία ουσιαστική πρόοδος για την προώθηση της έκδοσης του επίμαχου προεδρικού διατάγματος. Η πολυετής δε αυτή καθυστέρηση συμμόρφωσης προς την 4917/2012 ακυρωτική απόφαση του Δικαστηρίου, ενόψει του ότι η παράλειψη εκδόσεως του επίμαχου προεδρικού διατάγματος συνιστά (όπως έκρινε το Δικαστήριο με την εν λόγω απόφαση) ευθέως παράβαση του Συντάγματος και ειδικότερα των διατάξεων των άρθρων 16 παρ. 7 και 5 παρ. 1 αυτού, παρίσταται αδικαιολόγητη.

8. Επειδή, κατόπιν τούτων, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή, συντρέχει δε νόμιμος λόγος επιβολής στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων χρηματικής κύρωσης για την μη συμμόρφωσή του προς την ως άνω δικαστική απόφαση. Το Συμβούλιο, κατ' εκτίμηση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3068/2002, της φύσεως και της σημασίας της διαφοράς, των συνθηκών της μη συμμορφώσεως, της διάρκειάς της και των συνεπειών της για τους αιτούντες, οι οποίοι παραμένουν χωρίς επαγγελματικά δικαιώματα, κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 16 παρ. 7 και 5 παρ. 1 του Συντάγματος, επί μακρό, πέραν κάθε εννοίας κράτους δικαίου, χρονικό διάστημα, προσδιορίζει το συνολικό ποσό που πρέπει να υποχρεωθεί το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων να καταβάλει, συμμέτρως, στους αιτούντες στο ύψος των είκοσι πέντε χιλιάδων (25.000) ευρώ [πέντε (5.000) χιλιάδες ευρώ προς έκαστο]. Οίκοθεν νοείται α) ότι με την καταβολή του ανωτέρω ποσού προς έκαστο

των αιτούντων δεν εξαντλείται η υποχρέωση της Διοικήσεως να συμμορφωθεί προς την ανωτέρω 4917/2012 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία παραμένει ακέραιη και β) ότι σε περίπτωση περαιτέρω αδικαιολόγητης καθυστέρησης συμμορφώσεως μέσα σε εύλογο χρόνο οι αιτούντες μπορεί να υποβάλουν νέα αίτηση στο Τριμελές Συμβούλιο Συμμορφώσεως προκειμένου να επιβληθεί στην Διοίκηση νέα κύρωση, σύμφωνα με τη διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3068/2002, κατά την επιμέτρηση του ύψους της οποίας θα ληφθεί υπ' όψιν η τυχόν εμμονή σε μη πλήρη συμμόρφωση.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την κρινόμενη αίτηση.

Διαπιστώνει ότι και μετά την κοινοποίηση του 17/2016 πρακτικού του παρόντος Συμβουλίου, η Διοίκηση εξακολουθεί να μην συμμορφώνεται πλήρως προς την 4917/2012 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Υποχρεώνει το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων να καταβάλει συμμέτρως στους αιτούντες το ποσό των είκοσι πέντε χιλιάδων (25.000) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 9 Ιανουαρίου 2018 και η απόφαση εκδόθηκε στις 22 του ιδίου μηνός και έτους.

Ο Πρόεδρος του Δ' Τμήματος

Η Γραμματέας

Χρ. Ράμμος

Ι. Παπαχαλαράμπος

ΑΠΕΛΕΓΧΕΤΑΙ
Αθήνα 2018
Γραμματέας του Δ' Τμήματος
Συμβουλίου της Επικρατείας

(Handwritten signature)
./.